

Guide til APAstandard

– om brug og anvendelse af kilder

Udarbejdet af Læreruddannelsens Skrivecenter Campus Roskilde

Indhold

Om guiden	4
1. Kildehenvisninger og litteraturliste	5
Bøger	5
Bog med én forfatter	5
Bog med flere forfattere	5
Bog med redaktør	5
Bog med undertitel	6
Bog i flere bind	6
Bog med flere udgaver	6
Artikler Till 1:60 vill 1.7 6 6 0	6
Tidsskriftartikler med én forfatter	6
Tidsskriftartikler med flere forfatter	7
Avisartikler	7
Opslagsværker Ordhog	8
Ordbog Leksikon	8
Offentlig kilde uden personlig forfatter	8
Web	8
Webside, wiki, blog	8
Personlig kommunikation	
Upubliceret materiale	9
Sekundær reference	9
Uden citat	9
Med citat	9
2. Citater	10
Kort citat	10
Langt citat	10
Udeladelser	11
Udeladelse af dele af en sætning	11
Udeladelse af dele mellem to sætninger	11
Tilføjelser	11
Tilføjelse	11
Fremhævelser	11
Fremhævelse	11
Henvisning i eller uden for parentes?	12
Henvisning i parentes	12
Henvisning uden for parentes	12
3. Kildebrug, APA-standarden og løsninger på udfordringer	13
Begrundelse for kildehenvisninger	13
Citater	13
Om APA-standardens systematik	13
Leder du fortsat efter svar?	14
/ Litteratur	15

Om guiden

I første del af guiden præsenteres en række konkrete eksempler på, hvordan du skal henvise til forskellige slags kilder. Eksemplerne er sat op, så du hurtigt kan se, hvordan den samme kilde skal anføres henholdsvis i brødteksten og i litteraturlisten.

I anden del kan du læse om, hvordan du skal anføre citater.

I tredje del præsenteres en kort redegørelse for, hvorfor det er vigtigt med præcise kildehenvisninger, om citatteknik og for APA-standardens systematik.

Guiden er udarbejdet efter Publication Manual of the American Psychological Association, Sixth Edition og med inspiration fra den nyeste gengivelse af standarden fra Høgskolen i Innlandet, Norge.

1. Kildehenvisninger og litteraturliste

Bøger

Bog med én forfatter	
l løbende tekst (henvisning)	I litteraturlisten (reference)
"Den videnskabelige afhandling er modellen	Jørgensen, P. S. (2014). Klart sprog i opgaver på
for de selvstændige opgaver som de stude-	videregående uddannelser. Frederiksberg C:
rende skriver" (Jørgensen, 2014, s. 15).	Samfundslitteratur.

Bog med flere forfattere a) Bog med to forfattere b) Bog med tre forfattere	
l løbende tekst (henvisning)	l litteraturlisten (reference)
a) "Manglende kendskab, tekniske forhold og Facebooks udfyldelse af den tiltænkte rolle er givetvis en stor del af forklaringen på Edublogs	Dohn, N. B. & Johnsen, L. (2009). <i>E-læring på web 2.0.</i> Frederiksberg C: Samfundslitteratur.
spinkle succes" (Dohn & Johnsen, 2009, s. 81). De to forfatteres efternavne adskilles af et &.	De to forfatteres efternavne adskilles af et &.
b) "Der findes mange forskellige bud på, hvad vejledning er, og hvilken rolle vejlederen har" (Nielsen, Munkholm & Fregerslev, 2016, s.	Nielsen, H. B., Munkholm, M. & Fregerslev, P. (2016). <i>Lærerens kommunikation; en studiebog til praktikken</i> . Frederiksberg: Samfundslittera-
143).	tur.
Et komma placeres imellem de to første forfattere og et &	Et komma placeres imellem de to første forfattere og et &
imellem de to sidste.	imellem de to sidste.

Bog med redaktør	
a) Henvisning til hele bogen	
b) Henvisning til kapitel i bogen	
I løbende tekst (henvisning)	I litteraturlisten (reference)
a) Der gives herigennem indblik i en bred forståelse af læsning i videnssamfundet (Bråten 2008).	Bråten, I. (red.) (2008). Læseforståelse; Læs- ning i videnssamfundet – teori og praksis. Århus: Klim.
Henviser du bredt til en hel bog eller artikel; det vil sige, at man ikke på en bestemt eller på nogle bestemte sider kan finde det, du refererer, er det nok at anføre forfatter og årstal.	Her henvises til hele bogen.
b) "De allerfærreste lærere benytter sig af en rendyrket syntetisk eller en rendyrket analytisk metode" (Anmarkrud, 2008, s. 225). Stammer udsagnet fra et bestemt kapitel i bogen, henvises til forfatteren af dette kapitel.	Anmarkrud, Ø. (2008). Særligt dygtige læreres læseundervisning – med fokus på læseforstå- else. I Bråten (red.), Læseforståelse; Læsning i videnssamfundet – teori og praksis (s. 225-254). Århus: Klim.
	Kapitelforfatter og kapiteltitel angives først. Derefter et "I" før angivelse af redaktør/-er samt bogtitel i kursiv – efterfulgt af kapitlets sidetal i parentes. Bemærk: redaktører noteres med forbogstav i fornavn før efternavn. Her henvises til et kapitel i bogen.

Bog med undertitel	
l løbende tekst (henvisning)	I litteraturlisten (reference)
"At integrere en andetsprogsdimension i	Holm, L. & Laursen, H. P. (2010). Dansk som
fagundervisningen handler ikke om at tilrette-	andetsprog; Pædagogiske og didaktiske per-
lægge en egentlig sprogundervisning på linje	spektiver. Frederiksberg: Dansklærerforenin-
med den, der for eksempel foregår i et sprog-	gens Forlag.
center" (Holm & Laursen, 2010, s. 173).	

Bog i flere bind a) Henvisning til hele værket b) Henvisning til ét bind	
I løbende tekst (henvisning)	I litteraturlisten (reference)
Ole Togeby (1993) skelner mellem sprogbrugs- funktion, udsagnsfunktion og meddelsesfunk- tion.	Togeby, O. (1993). <i>Praxt; Pragmatisk tekstteori</i> (Bind 1-2). Aarhus: Aarhus Universitetsforlag.
	Reference til hele værket.
Henvisning til hele værket.	
"Disse krydsbevægelser er den såkaldte her- meneutiske cirkel. Helheden kan man kun danne sig en opfattelse af ved at opfatte de-	Togeby, O. (1993). <i>Praxt; Pragmatisk tekstteori</i> (Bind 1). Aarhus: Aarhus Universitetsforlag.
lene, men delene kan faktisk kun opfattes i lyset af helheden" (Togeby, 1993, s. 159).	Reference til ét bind uden egen titel.

Bog med flere udgaver	
I løbende tekst (henvisning)	I litteraturlisten (reference)
"Hvis vi tolker en lyd som et symbol, så anta- ger vi, at lyden er der, fordi en afsender vil re- præsentere noget bestemt" (Gissel, 2016, s. 63)	Gissel, S. T. (2016). <i>Mediedidaktik; I teori og praksis</i> (2. udgave). København: Hans Reitzels Forlag.

Artikler

Tidsskriftartikler med én forfatter	
I løbende tekst (henvisning)	I litteraturlisten (reference)
Fra trykt tidsskrift:	Fra trykt tidsskrift:
"På Sølystskolen kalder man det funktionelle sprogarbejde for en væsentlig del af skolens DNA" (Therkildsen, 2016, s. 41).	Therkelsen, B. (2016). Fagsprog og genrepædagogik i indskolingen. I <i>Dansk 16</i> (1), 40-41.
	Tidsskriftets titel + årgang i kursiv. Hæftenummer i paren-
	tes. Sidetal for hele artiklen anføres.

Tidsskriftartikler med flere forfatter

I løbende tekst (henvisning)

Fra trykt tidsskrift:

"I skolen er sprog lig med skolefag. For eleverne er den sproglige virkelighed imidlertid ofte en anden end den, der afspejles i skoleskemaet" (Holst-Pedersen & Jakobsen, 2011, s. 13).

Ved 2 forfattere opgives altid begge navne adskilt med &.

Ved 3-5 forfattere opgives alle i første henvisning.

Ved 6 eller flere forfattere opgives altid kun den første forfatter + et al.

Fra elektronisk tidsskrift:

"For white 'Christian' parents from non-observant families, school was sometimes the only context for religious learning" (Arweck & Nesbitt, 2011).

I litteraturlisten (reference)

Fra trykt tidsskrift:

Holst-Pedersen, J. V. & Jakobsen, K. S. (2011). Flere sprog i spil i skolen – om en integreret sprogpolitik. *Sprogforum* 17 (51), 12-19.

Fra elektronisk tidsskrift:

Arweck, E. & Nesbitt, E. (2011). Religious education in experience of young people from mixed-faith families. *British Journal of Religious Education 33* (1), 31-35. Lokaliseret d. 5. januar 2012 på http://web.ebsco-host.com/ehost/pdfviewer/pdfviwer?sid=ea003953-6518-4411-9e3e-34c22f0b8f69%40ses-sionmgr12&vid=6&hid=15

Husk at angive lokaliseringsdato, da websider kan forandre sig over tid.

Avisartikler

I løbende tekst (henvisning)

Fra trykt avis:

"Selve rapporten er stadig mørkelagt, men flere amerikanske medier kunne i går afsløre, at det var det syriske regime, der stod bag angrebet" (Aagaard, 2017, s. 8).

Fra elektronisk avis:

"De vigtige beslutninger tages i små, selvreproducerende (mande)netværk, hvor toppen af det politiske system, fagbevægelsen, forsknings- og uddannelsesverdenen og især det private erhvervsliv gnubber albuer" (Mau, 2017).

I litteraturlisten (reference)

Fra trykt avis:

Aagaard, Charlotte (2017, 28. oktober). Rusland blokerer efterforskning af kemiske angreb. *Information, Weekend*, s. 8.

Fra elektronisk avis:

Mau, S. (2017, 8. november). Vejen til 'ægte borgerligt demokrati' kræver bedre analyser. *Information Online*. Lokaliseret d. 8. november 2017 på https://www.information.dk/indland/anmeldelse/2017/11/vejen-aegte-borgerligt-demokrati-kraever-bedre-analyser

Husk at angive lokaliseringsdato, da websider kan forandre sig over tid.

Opslagsværker

Ordbog	
I løbende tekst (henvisning)	I litteraturlisten (reference)
At godtage noget betyder at godkende noget	Politikens Nudansk Ordbog (2008) (20. udgave).
fordi man tror på at det er sandt (Politikens	København: Politikens Forlagshus.
Nudansk Ordbog, 2008).	

Leksikon	
I løbende tekst (henvisning)	I litteraturlisten (reference)
I Encyclopedia of sociology (2000, s. 2) skriver Shanahan om begrebet "adolescence".	Shanahan, M.J. (2000). Adolescence. I E. F. Borgatta & R. J. V. Montgomery (red.), <i>Ency-clopedia of sociology</i> (2. Udgave, Vol. 1), (s. 1-18). New York: Macmillan Reference.
	Der skrives "I" foran forfatteren af værket Fornavns forkortelse skrives <u>før</u> efternavnet inden værket.

Offentlig kilde uden personlig forfatter

I løbende tekst (henvisning)	I litteraturlisten (reference)
"Livsgrundlag og produktion betoner, at der fx fokuseres på, hvordan folk i tidlige tider har skaffet sig det, de havde brug for, og hvordan det blev produceret" (Undervisningsministe- riet, 2017)	Undervisningsministeriet (2017). <i>Vejledning for faget historie</i> . Lokaliseret d. 8. november 2017 på https://www.emu.dk/modul/vejledning-faget-historie#afsnit-5-1-kronologi-og-samme
	Husk at angive lokaliseringsdato, da websider kan foran-
	dre sig over tid.

Web

Webside, wiki, blog	
I løbende tekst (henvisning)	I litteraturlisten (reference)
Blog:	Hemmer-Larsen, T. (2017): Lektier i idræt. Lo-
"Lektier i idrætsfaget kan være af mange for-	kaliseret d. 8. november 2017 på
skellige arter" (Hemmer-Larsen, 2017).	https://www.folkeskolen.dk/618918/lektier-i-
	<u>idraethvordan</u>
Wiki:	
" Planetens <u>mineraler</u> udgør sammen med pro-	Jorden (2017). Lokaliseret d. 8. november 2017
dukter fra biosfæren ressourcer, som tillader	på https://da.wikipedia.org/wiki/Jorden
opretholdelse af en global population af men-	
nesker" (Jorden, 2017).	Når forfatternavnet mangler, sættes artikeltitlen på forfat-
	terpladsen.
Brug kun undtagelsesvis information fra wikier – der er in-	Husk at angive lokaliseringsdato, da websider kan ændre
gen garanti for informationens korrekthed.	sig over tid.

Personlig kommunikation

I løbende tekst (henvisning)	I litteraturlisten (reference)
Eleven udtrykte stor tilfredshed med den nye måde at organisere undervisningen i idræt på og sagde, at han nu meget bedre kan lide fa- get (personlig kommunikation, 30. november, 2016).	Personlig kommunikation kan ikke anføres som reference, fordi andre ikke kan genfinde kilden.
Henvis udelukkende i teksten, ikke i fodnote eller som reference i litteraturliste.	Sørg for, at samtalepartneren bekræfter, at udtalelsen er korrekt gengivet.
Hvis den personlige kommunikation er transskriberet og	
indgår i den akademiske opgave som et bilag, kan der hen-	
vises til bilaget på denne måde: (se bilag 1).	

Upubliceret materiale

l løbende tekst (henvisning)	I litteraturlisten (reference)
Upublicerede forelæsningsnotater henvises	
ikke, idet kilden ikke kan genfindes af andre.	
Brug evt. fodnote for tillægsoplysninger.	

Sekundær reference

Uden citat Med citat		
I løbende tekst (henvisning)	l litteraturlisten (reference)	
Uden citat:	OBS: Anfør ikke den originale kilde, men den kilde der fak- tisk bliver anvendt – altså den sekundære:	
Buchanan et al. anfører her, at du skal være opmærksom på tre forhold (refereret i Andersen, 2002). Med citat:	Andersen, I. (2002): Den skinbarlige virkelighed; vidensproduktion inden for samfundsvidenskaberne. Frederiksberg: Samfundslitteratur	
Som Gundelack og Jarvinen pointerer: "Mange af de bedste forskningsprojekter har til formål at afsløre samfundsmæssige processer og magtforhold, og megen kritisk sociologi beskæftiger sig med at afdække myndigheders eller elitepersoners magt" (citeret i Andersen, 2002, s. 337).		

2. Citater

Et citat er et udsnit af noget, der er sagt eller skrevet et andet sted. Når man citerer, skal man gengive kilden ordret, dvs. også stavefejl og tegnsætning skal gengives.

I en akademisk opgave skal citaterne være få og velvalgte. Citér, når den præcise ordlyd er vigtig. Ellers er det muligt blot at parafrasere eller referere det sagte. Citater skal bruges til noget, og derfor skal de kommenteres, vurderes og analyseres i de afsnit, de optræder.

Et citat kan fungere som eksempel, illustration eller dokumentation af noget.

Det skal være helt tydeligt for en læser, hvornår et citat begynder og slutter. Citater markeres på følgende måde:

Kort citat

"Aviserne skal ikke producere al deres mening selv, tværtimod er de stærkt afhængige af bidrag udefra", skriver Johannes Fibiger (2009, s. 65).

"Aviserne skal ikke producere al deres mening selv, tværtimod er de stærkt afhængige af bidrag udefra" (Fibiger, 2009, s. 65).

Korte citater (fx under én linje) sættes i citationstegn i den løbende tekst. Henvisningen skal indeholde forfatterens efternavn, årstal for og sidetal i den kilde, citatet stammer fra. Parentesen med henvisningen skal sættes mellem afsluttende citationstegn og punktum.

Langt citat

Fibiger skriver:

Aviserne skal ikke producere al deres mening selv, tværtimod er de stærkt afhængige af bidrag udefra. Nogen gange opfordrer de bestemte kommentatorer til at bidrage, andre gange henvender personer med professionel interesse i et sagsområde sig for at levere kommentarer til avisens sider. En *kommentar* er en kortere artikel, der for det meste leveres af folk udefra, men den kan også være skrevet af en af avisens egne journalister (2009, s. 65).

Længere citater markeres typografisk ved indrykning og linjeoverspring (luft, retur) både før og efter citatet. Der kan evt. bruges en mindre skriftstørrelse eller linjeafstand. Parentesen med henvisningen skal placeres inden den sidste sætnings punktum.

Udeladelser

Hvis du udelader dele af en citeret sætning eller tekstdele mellem to citerede sætninger, skal det markeres med punktummer:

Hvis du udelader dele af en citeret sætning, markeredes det med tre punktummer.

Udeladelse af dele af en sætning

Andersen skriver: "Hvis man ønsker at vurdere kvaliteten af konkrete summative evalueringsformer ... kan man inddrage en række kriterier" (2015, s. 67).

Hvis du udelader dele mellem to citerede sætninger, markeres det med fire punktummer.

Udeladelse af dele mellem to sætninger

Bjørndal skriver (2003, s. 34): "Inden for pædagogik er det for eksempel almindeligt at forstå observation som iagttagelse For læreren er observation altså en professionel færdighed, tilknyttet vedkommendes arbejdsopgaver – man observerer for at kunne lægge forholdene bedst muligt til rette for læring.

Tilføjelser

Hvis du har hensyn til forståelsen har brug for at tilføje ekstra ord til et citat, markeres dette med skarpe klammer.

Tilføjelse

"[Læreren] observerer for at kunne lægge forholdene bedst muligt til rette for læring" (Bjørndal, 2003, s. 34).

Fremhævelser

Hvis du ønsker at fremhæve noget i citatet, fx for at understrege en pointe, kan du markere en del af citatet med kursiv efterfulgt af [min kursivering].

Fremhævelse

"Summativ evaluering er kumulativ. Den har til hensigt at *måle* [min kursivering] elevernes udvikling, efter undervisningen er afsluttet" (Andersen, 2015, s. 66).

Henvisning i eller uden for parentes?

Når du henviser til en kilde, kan du vælge, om du vil have forfatternavnet i eller uden for parentesen. Hvis navnet placeres uden for parentesen, er der stærkere fokus på, hvad den citerede/refererede mener, mens et forfatternavn i parentes snarere giver indholdet tyngde – særligt hvis der er tale om en anerkendt forsker.

Vær opmærksom på, at der kan være forskel på måden at henvise til kilder på i hhv. hårde fag (naturvidenskabelige) og bløde fag (humanistiske og socialvidenskabelige). Der er tendens til flere henvisninger <u>uden for</u> parentes i humanistiske fags tekster (Rienecker & Jørgensen, 2012, s. 196-197).

Henvisning i parentes	Henvisning uden for parentes
En måde at udvikle metakognition på er at	Elbro (2014, s. 159) redegør for, at en ikke-au-
stille opklarende spørgsmål til elevernes alle-	tomatiseret afkodning kan komme til udtryk
rede etablerede forståelser, uanset hvor man-	som et problem med forståelsen.
gelfulde eller overforenklede de måtte være	
(Hopfenbeck, 2014, s. 41).	

3. Kildebrug, APA-standarden og løsninger på udfordringer

Begrundelse for kildehenvisninger

Der er flere gode grunde til, at man som opgaveskriver henviser til sine kilder. Når man skriver en opgave på en videregående uddannelse, benytter man sig altid af andres viden og materiale. Man trækker bestemte begreber, teorier, formuleringer, empirisk materiale og/eller argumenter ind i sin opgave, og på den måde producerer man ny tekst og dermed ny viden inden for et bestemt fagligt område.

Derfor er det også et kendetegn ved opgaver skrevet på videregående uddannelser, at man eksplicit angiver, hvilke kilder man anvender. På den måde krediterer man tekstforfatterne, samtidig med at man henviser nøjagtigt til de steder, man har hentet det anvendte materiale fra, så en læser har mulighed for at tjekke kilderne. Derudover får man via sine kildehenvisninger vist en læser og bedømmer, hvilket udvalg af kilder man bygger sin opgave med. En bedømmer ser altid på udvalget af kilder i sin bedømmelse af en opgave, og derfor er en fyldestgørende litteraturliste, der kan fortælle mere om opgaven end titlen kan, vigtig i en akademisk opgave. Litteraturlisten viser fx, hvor aktuel den anvendte litteratur er, om skribenten har orienteret sig ud over de mest anvendte og oplagte grundbøger, og om hvilke faglige perspektiver kilderne muliggør.

I opgaven skal dette derfor fremgå tydeligt:

- At der anvendes kilder
- Præcist, hvilke kilder der anvendes, så det er muligt for læseren og bedømmeren at finde kilden og evt. verificere de oplysninger, der formidles i opgaven
- Hvilke kilder, der anvendes, så andre forfatteres faglige arbejder anerkendes
- Hvad der opgaveskriverens egne bidrag i opgaven, og hvad ved kommende har fra andre (citater, parafraser og referater)

Citater

Ved et direkte citat, skal der ud over forfatter og årstal også anføres sidetal. Ved en tekstnær omskrivning af relevante dele af en tekst (refererer), skal der ud over forfatter ligeledes anføres årstal og sidetal.

Hvis man undlader at henvise til de kilder, man anvender, kan man blive anklaget for plagiat, altså for at stjæle andres ord og dermed andres viden uden at kreditere dem for det. Plagiat er alvorligt og kan betyde, at en opgave bliver afvist, eller at man bliver bortvist fra prøve.

På Professionshøjskolen Absalon afleverer de studerende deres skriftlige opgaver til diverse prøver i WISEflow. I WISEflow er der en plagieringskontrol, der viser bedømmerne, hvor stor procentdel af teksten, der er plagieret, og hvilke dele af teksten, der er plagieret. En webtutorial, udarbejdet i et samarbejde mellem bl.a. Syddansk Universitet, Københavns Universitet og Aarhus Universitet, om plagiering findes her: http://stopplagiat.nu/.

Om APA-standardens systematik

Denne guide er blot en kort indføring i APA-standarden.

I APA-standardens systematik samles alle kilder som reference i én alfabetisk ordnet litteraturliste sidst i opgaven.

I den løbende opgavetekst anføres henvisningerne i parenteser, fx (forfatter, år, side eller kapitel). Eventuelt kan forfatternavnet flettes ind i den løbende brødtekst. Hvis man gør det, udelades forfatternavnet fra parentesen: "I Elbro (2014) finder man opdateret viden om læseundervisning".

Henvisningerne i den løbende tekst skal være i overensstemmelse med referencerne i litteraturlisten, således at alle henvisninger findes som referencer i litteraturlisten, og at alle referencer i litteraturlisten matcher en henvisning i den løbende tekst.

En henvisning kan henvise til kilden i sin helhed med oplysninger om forfatter og år (fx en hel artikel eller en hel bog), eller den kan henvise til dele af kilden med oplysninger om forfatter, år og side eller kapitel.

Hvad bruges fodnoter så til?

Ifølge APA-standarden anvendes fodnoter udelukkende til at give tillægsoplysninger, der ikke er en naturlig del af den løbende tekst, eller for at henvise til kilder, som det ikke er muligt for læseren at finde, fx private e-mails eller telefonsamtaler.

Leder du fortsat efter svar?

Hvis du ikke har fået svar på det, du ledte efter i denne guide, kan du tjekke den seneste, aktuelle og langt mere omfattende udgave af APA-standarden på https://www.inn.no/bibliotek/skrive-og-referere/referanseteknikk/apa-lillehammer. Den norske eksempelsamling fra Høgskolebiblioteket på Høgskolen i Innlandet danner udgangspunkt for denne PHA-guide.

4. Litteratur

American Psychologial Association (2009). *Publication Manual of the American Psychologial Association, Sixth Edition.* New York: American Psychological Association.

Høgskolen i Innlandet (2017). *APA (Lillehammer)*. Lokaliseret d. 8. november 2017 på https://www.inn.no/bibliotek/skrive-og-referere/referanseteknikk/apa-lillehammer

Rienecker, L. & Jørgensen, P. S. (2012): *Den gode opgave; Håndbog i opgaveskrivning på videregå-ende uddannelser* (4. udgave). Frederiksberg: Samfundslitteratur

Skrivecenter LU UCC (2015). *Om brug og angivelse af kilder: Mini-guide til APA-standard* (3. udgave). Lokaliseret d. 8. november 2017 på https://phbibliotek.dk/ld.php?content_id=25385579

Kontakt

Yvonne Roug-Andersen yra@pha.dk

https://da-

dk.facebook.com/ProfessionshojskolenAbsalon/

https://www.instagram.com/phabsalon/

https://twitter.com/phabsalon?lang=da

phabsalon.dk/nyt

